

LUZ

Rok 33 | CURITIBA, 3 WRZESNIA SETEMBRO | 1958 | Nr. 36

KWESTIA FORMOZY

Formoza, to jedna z wysp Oceanu Spokojnego, leżąca niedaleko Chin i należąca stale prawie do Chin. Dopiero w roku 1895 dostała się pod panowanie japońskie, pod którym znajdowała się do drugiej wojny światowej. Jeszcze w czasie trwania drugiej wojny światowej w roku 1943 odbyła się w Egipcie w Kairze konferencja, podczas której postanowiono, że tak z położenia geograficznego, jak również na podstawie historii wyspa Formoza i pomniejsze sąsiednie wyspyki jak Quemoj, Matsu, Kinmen i Tachen mają należeć do Chin, co stało się wkrótce faktem dokonany.

W czasie drugiej wojny światowej zależało Stanom Zjednoczonym na jaknaj-szybszym jej zakończeniu, dlatego też szukały odpowiednich ludzi na stanowiskach wojskowych lub rządowych, którzyby potrafili skutecznie pokonać aliantów niemieckich. W tym celu wspomaganie nie tyle ówczesnego władcy chińskiego Czang-Kai-Szeka, lecz komunistycznego Mao Tse Tung, który wkrótce doszedł do głosu i w roku 1949 wygnał Czang-Kai-Szeka. Ten ostatni schronił się na wyspę Formozę i przyległe do niej wyspyki.

Z tą chwilą nastąpił podział Chin na komunistyczne z Mao Tse Tungiem i Nacjonalistyczne z Czang-Kai-Szkiem. Równocześnie powstał nowy problem i dla Stanów Zjednoczonych, które

staraly się utrzymać jak najwięcej baz taktycznych i politycznych na Pacyfiku, ażeby na wypadek nowej wojny mieć miejsca wypadowe.

Formoza, a więc Chiny Nacjonalistyczne stały się państwem neutralnym, tak, że ani Stany Zjednoczone, ani Chiny Komunistyczne nie miały prawa ingerencji w sprawy tak polityki zewnętrznej, jak i wewnętrznej. Z obawy jednak przed zaborczością Mao Tse Tung Czang Kai Szek wezwał jednak Stany Zjednoczone o opiekę nad Formozą, które przychyliły się do tej prośby i w celu zabezpieczenia Formozy przed agresją wysłały tam VII Flotę.

Wyspy sąsiednie: Quemoj, Matsu, Kinmen i Tachen postanowiły Chiny Nacjonalistyczne same obstarwić i ufortyfikować, ze względu na stały spór polityczno-dyplomatyczny, a nawet militarny z Chinami Komunistycznymi.

W roku 1955 Chiny Komunistyczne zdobyły siłą wyspy Kinmen i Tachen, a Stany Zjednoczone nie ingerowały w tej sprawie ani osobiście ani w Organizacji Narodów Zjednoczonych ze względu na układ o obronie samej tylko wyspy Formozy.

Chiny Komunistyczne zawsze przypuszczają atak na te wyspy przed zbliżającymi się konferencjami ogólnymi w Organizacji Narodów Zjednoczonych. Sprawa Wysp Quemoj i Matsu wystąpiła z no-

wą siłą przed dwoma tygodniami, z chwilą, gdy Chiny Komunistyczne przypuściły wielki i silny atak na te wyspy. Stany Zjednoczone wzywały Mao Tse Tung do zaprzestania ataków na Formozę i zdawało się, że wystąpią czynnie w obronie Chin Nacjonalistycznych.

Obecnie jednak znowu odmówił swego udziału w czynnej akcji, a starając się tylko powstrzymać Mao Tse Tung przed wprowadzeniem napięcia w polityce międzynarodowej.

Chiny Komunistyczne jednak pragną zwrócić uwagę na ten spór o wyspy na zbliżającym się Zgromadzeniu Ogólnym Organizacji Narodów Zjednoczonych. Sprawa zatem wysp Quemoj i Matsu jest sprawą wyłącznie Chin Komunistycznych i Nacjonalistycznych ze względu na zawartą umowę o obronie przez Stany Zjednoczone samej wyspy Formozy i archipelagu Rybaków.

Państwa alianckie przypuszczają nie bez słuszności, iż Chiny Komunistyczne nie mają zamiaru i nie odważą się zaatakować samej bezpośrednio Formozy, a nadto są zdania, że utracenie tych wysp przez Chiny Nacjonalistyczne nie przyczyni wielkiej szkody ani im samym, ani też "wolnemu światu", gdyż nie posiadają one wielkiego znaczenia strategicznego, ani nawet gospodarczego. Wygląda więc na to, że zostaną poświęcone one na łup komunizmu chińskiego.

De Gaulle w Afryce

Z początkiem ubiegłego tygodnia premier francuski De Gaulle udał się w podróż przedwyborczą i przedplebiscytową po francuskich koloniach, mandatach i protektoratach w Afryce. W odpowiedzi na te wizyty, nacjonalistyczny kierunek Algierczyków we Francji pod nazwą "Front Wyzwolenia Narodowego" urządził niespokojną dotychczas demonstrację podpalając zbiorniki ropy w samym Paryżu dokonano kilku morderstw na francuskich zwolennikach kolonializmu. Ponadto w licznych przedsiębiorstwach francuskich zanotowano szereg wypadków otwartego sabotażu.

De Gaulle w swojej podróży po krajach Afryki spotkał się z różnorodnym przyjęciem. W Madagaskarze został przyjęty entuzjastycznie, podobnie i w Afryce równikowej, jak i na Wybrzeżu Kości Słonowej. Już jednak w Gwinei zauważył, iż niektóre afrykańskie koła polityczne są nieprzychylnie ustosunkowane do obecnej polityki francuskiej. W Dakarze spotkał się z całkowicie wrogim przyjęciem przez ludność miejscową.

De Gaulle w każdym niemal kraju podkreślał szerokie wolności jakie może im dać Francja. W sprawie jednak nadania tym krajom pełnej niepodległości wypowiedział się, że jest to jeszcze za wczesne, gdyż państwa te nie są do tego odpowiednio przygotowane. Stąd nadanie im pełnej wolności w obecnym czasie nie przyczyniłoby się bynajmniej do ich rozwoju, lecz do zguby.

W odpowiedzi na to politycy w Gwinei i Dakarze odpowiedzeli De Gaulle'owi, że w całym świecie zaznacza się dążność do zdobycia przez państwa kolonialne niepodle-

głości, a z drugiej strony przez państwa macierzyste nadawanie coraz większych wolności a nawet zupełnej niepodległości i niezawisłości od państwa macierzystego w celu pozyskania sobie dotychczasowych kolonii jako rynków zbytu oraz sprzymierzeńców politycznych. Pogodzenie się bowiem z losem siły wywołanych krajów nie daje bynajmniej rekojmii, że pozostaną one przyjacielami państwa macierzystego.

De Gaulle dalej obstaje przy swoim zdaniu, że jeszcze nie czas na zupełne nadanie wolności kolonom francuskim, gdyż nie są na to odpowiednio przygotowane.

Sprawa zatem kolonii francuskich w Afryce centralnej i północnej leży pod wielkim znakiem zapytania. W plebiscytcie, który ma się odbyć, mniejszości narodowe francuskie i zwolenników kolonizacji francuskiej rekrutu-

jących się z dobre piątnych urzędników tubylczych nie przeciwstawia się masom tubylczym podjudzanym przez nacjonalistów. Kwestia zatem czy Francja na długo utrzyma jeszcze swoje kolonie zwłaszcza w środkowej i północnej Afryce nie jest jasna, a raczej nawet przechyliła się na niekorzyść Francji.

De Gaulle jednak jest pewien, że pewne wolności i nadanie równości w głosowaniu i innych prawach tubylcom na równi z kolonizatorami zapewni mu w plebiscytcie większość głosów i przyczyni się do dalszego utrzymania kolonii afrykańskich, przy Francji.

Mimo usilnych zabiegów polityków francuskich i De Gaulle'a, politycy Stanów Zjednoczonych i Anglii są zdania, że Francja na swoim uporze traci podwójnie, gdyż niezawodnie utraci kolonie i zyska nowych wrogów.

INCYDENT RASOWY W ANGLII

W przebiegu ostatnich dwóch tygodni zaszło pięć poważnych zamieszek na tle rasowym pomiędzy białymi i czarnymi na terenie Anglii. Ostatni z tych incydentów rasowych miał miejsce w dzielnicy Londynu Notting Hill. Wybuchł on w tydzień po poprzednich zajściach rasowych w Nottingham w okolicach Midlandu.

Dziesiątki spośród białych i czarnych zostały ranne, a 17 osób podejranych o wzniecenie zamieszek zostało uwięzionych. Trzech z nich zostało już zasądzonych na kilka miesięcy więzienia za wszczęcie zajścia, oraz użycie niebezpiecznej broni i życie niebezpiecznej broni i życia. Podczas procesu zostało uwieczonych 24 młodzieńców z dążnością do zdobycia przez państwa kolonialne niepodle-

Podczas zamieszek w Notting Hill użyto z obydwu stron tego, co było pod ręką, a więc noży kieszonkowych, palek, pretów żelaznych oraz sztyletów. Pośród bójk jak się wywiązała po zaatakowaniu jednego murzyna przez kilka białych wyrostków, do których przyłączyło się wielu innych tak murzynów jak i białych, spośród kilkudziesięciu rannych, 4 trzeba było przewieźć do szpitala, (2 białych i 2 murzynów). Leczba wszystkich biorących udział w bójkę przekroczyła 400 osób. Wśród rannych znalazło się również dziewięciu policjantów.

Wobec tak ostrych antagonyzmów rasowych rząd przeprowadza obecnie konferencje na temat jak zapobiec dalszemu zaburzeniom wśród obydwu ras. Rządowi dpo-

Z okazji srebrnego jubileuszu kapłańskiego KS. JANA PITONIA i 25-letniej pracy duszpasterskiej, składa najserdeczniejsze życzenia obfitych łask Bożych i owocnej pracy Redakcja i Administracja "LUDU".

W Trzech Słowach

● **PREZYDENT EISENHOWER** zgodził się na propozycje Chrzcuszcowa, ażeby w dniu 31 października zebrała się nowa konferencja, celem przedyskutowania możliwości zaprzestania dostaw broni atomowej na jeden rok.

● **OKOŁO 30 DZIENNIKARZY** meksykańskich wysłało listę z podpisami do dzienników stołecznych na znak protestu przeciwko zamknięciu tygodnika "Voz de México", organu miejscowej partii komunistycznej. Protest ten dotyczy także zamknięcia drukarni tego tygodnika, którego policja dokonała w dniu 23 sierpnia, po rewizji przeprowadzonej w drukarni tygodnika.

● **W JAPONII I KOREI** panuje epidemia zapalenia mózgu powodująca długotrwały letarg. Jest to plaga, która dotknęła tysiące ludzi w obu państwach Dalekiego Wschodu. Według obliczeń choruje na nią 4500 osób, a zmarło już ponad 800.

● **W ZWIĄZKU** z incydentem jaki zaszedł pomiędzy okrętami angielskimi i rybackimi stacjami Islandii, oraz z protestem tej ostatniej o naruszenie wód terytorialnych należących do Islandii przez Anglię, rząd duński postanowił zwołać szejmalną konferencję ministrów spraw zagranicznych państw należących do Sojuszu Atlantycznego.

● **NAUKOWCY ATOMOWI** całego świata zgromadzeni na konferencji genewskiej uczcili pamięć ofiar badań naukowych nad wykorzystaniem energii atomowej dla spraw pokojowych. Ofiarami tymi są Irena Curie-Skłodowska (Polska), Fryderyk Joliot-Curie (Francja), E. O. Lawrence (Stany Zjednoczone), i Enrico Fermi (Italia).

● **W DNIU 1 WRZESNIA** Chiny Komunistyczne przypuściły nowy ostrzy szturm do wysp należących do Chin Nacjonalistycznych Quemoj i Matsu.

● **W BOLIWII** doszło do zatargu pomiędzy partią rządową i Ruchem Nacjonalistów Rewolucyjnych, domagających się usunięcia 7 deputowanych.

WIADOMOŚCI Z BRAZYLJI

★ **BRAZYLIJSKA PARTIA KOMUNISTYCZNA**, która już niedawno uległa rozłamowi na dwa odcamy; niezależny i drugi zależny od komunizmu międzynarodowego, a przede wszystkim od Moskwy. Obecnie zaś nastąpił nowy podział, gdyż prezes partii Komunistycznej Carlos Prestes, wyraził zgodę na popieranie Ademara de Barros, prefekta São Paulo w zbliżających się wyborach. Prestes nie liczył na rozłam w partii, który jednak dokonał się wobec jego wystąpienia z projektem poparcia Ademara.

★ **GARNIZONY WOJSKOWE** przebywające nad granicami Amazonas i innych państw, mają prawo zakładania miast i budowania osiedli. W tym celu prezydent Juscelino Kubitschek pozwolił na nadawanie im ziem. Nadto żołnierze pełniący służbę w tych regionach po 20 latach przejdą już do rezerwy otrzymując pensje weteranów wojskowych, żołnierzy, który odbywa tam służbę przez okres jednego roku, będą miał zaliczone już jako dwa lata, ze względu na trudne warunki klimatyczne.

★ **W RIO DE JANEIRO** przeprowadza się rozmowy z Kanadą i Czechosłowacją na temat umowy handlowej, na podstawie której Brazylia miałaby eksportować kakao, a sprowadzać płyty stalowe. Z Chile ma zostać zawarta również umowa na eksport brazylijskich Jępów, a Import chilijskiego papieru i płyt stalowych.

★ **W SANTIAGO — CHILE** odbywa się konferencja ekonomistów Brazylii, Argentyny, Chile i Urugwaju, którzy są reprezentantami Organizacji Narodów Zjednoczonych a nie poszczególnych państw. Przeprowadzają oni rozmowy na temat handlu pomiędzy tymi czterema państwami, w których w ostatnich kilku latach wymiana handlowa spadła o 20 procent.

★ **KOMISJA** Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyzwolenia i Rolnictwa odbędzie specjalną konferencję w dniach od 1 do 9 września w Recife na temat kredytów rolniczych.

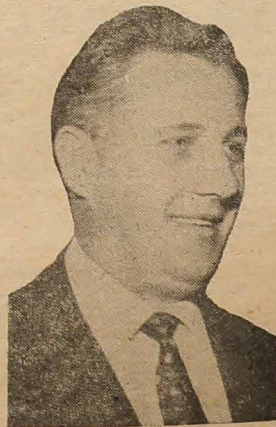
★ **W PARANAGUA** w dniu 28 sierpnia nastąpiła katastrofa okrętowa. Szwedzki okręt "Daasland" przewożący z Brazylii do Afryki drzewo został uszkodzony przez "Equador" brazylijski okręt, wyjeżdżający z portu Parana-gua. Uszkodzenie szwedzkiego okrętu było - tak wielkie że już po 20 minutach zatonał. Strat w ludziach nie było żadnych, a marynarzy zatopionego statku zabrał "Equador". Celem ustalenia winy odbędzie się proces i za-leżnie od niego Brazylia będzie musiała zapłacić pewną sumę pieniężną, lub też, o ile się okaże, że wina była po przeciwnej stronie, nie będzie potrzebowała płacić odszkodowania.

★ **W RIO DE JANEIRO** odbywa się konferencja lotników i kompanii lotniczych w sprawie zapobieżenia dość częstym w ostatnich czasach katastrofom lotniczym. Konferencja ta ma jeszcze przeprowadzić zmianę linii lotniczych, oraz zastanowić się nad możliwością produkcji samolotów na terenie Brazylii.

★ **"VERTH RUBBER COMPANY"** niemiecka firma polacyła się z amerykańską "B.F. Goodrich", celem wybudowania nowej fabryki gumy w Campinas. Nowa kompania będzie nosiła nazwę: "B.F. Goodrich do Brasil".

★ **DOLAR** w ubiegłym tygodniu podskoczył nagle ze 136 kruczejrow przed dwoma tygodniami na 147, a później nawet na 160 kruczejrow.

Para Deputado Estadual:

LADISLAU LACHOWSKI

TRABALHO E HONESTIDADE A SERVIÇO DOS PARANAENSES.

Filho do conhecido industrial Sr. Frco. Lachowski
MATERIAL E CÉDULAS: RUA PEDRO IVO, 423
4.º andar, sala 401 — RUA CABRAL 461 — RUA
EMILIANO PERNETA 10 Conjunto 401

OD ADMINISTRACJI LUDU

ADMINISTRACJA "LUDU" potwierdza odbiór pieniędzy od PP.: W. J. Szańkowskiego (SÃO PAULO), Józefa Górskiego (GUARANI DAS MISÕES), M. Joskowicza (RIO DE JANEIRO), Marii Bieniaszewskiej (PAULO FRONTIM), Stefani Zawily (S. CAETANO DO SUL), Józefa Jarosza (JOAÇABA).

Uzupełnienie notatki umieszczonej w numerze 34 "LUDU" p. t. FUNDUSZ JUBILEUSZOWY J. Eks. Ks. ARCYBISKUPA J. F. GAWLINA: Zbiórka na rzeczony FUNDUSZ urządzony przez Duszpasterstwo Polskie w São Paulo, przyniosła ogółem 150 dolarów. Suma została przekazana do Sekretariatu Arcybiskupiego w Rzymie, co potwierdza specjalnym listem ks. Franciszek Okroy i W. Dłużewski, sekretarz Katolickiego Ośrodka Veritas w Londynie.

Za Duszpasterstwo Polskie w São Paulo:

Ks. Antoni Łatka
Ks. Jan Kasprzyk

S. + P.
Józefa Pylak

Urodzona w roku 1897 we wsi Borowica, powiat Chełmski, województwo Lubelskie z Józefa Ciepłowskiego i Marii z Szadurów, wyszła za mąż za Stanisława Pylaka w roku 1916. — Zmarła po długiej - trzyletniej chorobie w Santa Rosa, dnia 19 czerwca bieżącego roku, pozostawiając w żalu męża Stanisława, 3 synów, 2 córki i 1 wnuka, którego kochała więcej niż własne życie. Pogrzeb ś. p. Józefy Pylak odbył się w piękny, pogodny dzień, przy dużej ilości Rodaków i nie mniejszej Niemców.

Casa de Saude S. FRANCISCO

RUA SÃO FRANCISCO, 147 - CURITIBA - Telefon 4-5440
Kompletnie wyposażona Chirurgia, Położnictwo, Interneta. Radiodiagnostico. Leczenie raka. Radioterapia. Współpraca wolna dla wszystkich lekarzy.

LAVRADOR PARANAENSE
TUA CHAPA É RURAL

**Teu Deputado Federal
PETRONIO FERNAL**

Comité Central: RUA SANTANA 800 — PONTA GROSSA
Telephone: 773

PARANPOL:

Sprzedaje bilety lotnicze i okrętowe — wyrabia paszporty i wizy konsularne — sprowadza krewnych i znajomych z Polski — organizuje wycieczki do kraju — przeprowadza naturalizację — pośredniczy i przyjmuje przedpłaty w nabywaniu pism i periodyków, książek i płyt polskich — sporządza kontrakty — załatwia wszelkie sprawy biurowe.

Pełnomocny przedstawiciel: ARS POLONA — PRODIMEX — TOUR-ORBIS — NASZA OJCZYZNA — 7 DNI — MAGAZYN, na centralne i południowe stany Brazylii.

JOÃO EST. CERANOWICZ
"PARANPOL LTDA."

Praca Osório, 45 — Conj. 702 — Fone: 4-4767 — Caixa Postal, 591 — Curitiba Paraná.

Godziny przyjęć: codziennie od godziny 9-tej do 11-tej i od 15-tej do 17-tej. — W soboty od godz. 9-tej do 11-tej.

'LUD' Direktor: Pe. Domingos Wiśniewski, CM
Proprietário: Dr. Antonio Firakowski
Alameda Cabral No 846 - Tel.: 4-1057
Prosimy zawsze adresować: REDAÇÃO "LUD"
CAIXA POSAL: 155 — CURITIBA — PARANA

MINERVA

FARMACIAS E DROGARIAS

Jest to firma, która słynie na rynku ze swoich wyborowych lekarstw — z Filiami hurtowymi i detalicznymi. CURITIBA: - MINERVA, PRINCIPAL, CENTRAL, BRASIL, MINERVA 15, SUISSA, POPULAR, DEODORO, COLOMBO e CRUZEIRO. ★ INTERIOR: PONTA GROSSA, LONDRINA, MARINGÁ, PARANAGUÁ E UNIAO DA VITÓRIA. Gdyby w waszej miejscowości nie było lekarstwa, które wam potrzebne, to zamówcie je przez t.zw. "REEMBOLSO POSTAL" w jednej z DROGARIAS MINERVA, które zawsze są gotowe, aby obsłużyć tych, którzy je potrzebują.

SPROSTOWANIE

W numerze "LUDU" z dnia 13 sierpnia w odeswie Klubu 44 p. t. "Wkład Polaków w rozwój Brazylii" wkraśli się pomyłka. Wskutek tego, że szukający "dziury w całym" wszczęli alarm, zwracam uwagę, że w ostatnim odcinku niepotrzebne jest słowo "ideologicznych" jak również część zdania od słowa "niezależnie" do "politycznych" jest niepotrzebna, choćby ze względu na to, że wystawa nie może np. dotyczyć przemysłu itp. — Podobnie moje nazwisko zostało niepotrzebnie zamieszczone z tego względu, że odeswa jest wydana przez "Klub 44" a nie moja osobista.

Jerzy Pomian Piątkowski

POSZUKIWANIE

Andrzejczak Waclaw, zam. Zarnowo, Kościelna 23, pow. Goleniów, woj. Szczecin, Polska, poszukuje swej siostry Janiny Andrzejczak, córki Ludwika i Antoniego, urodz. w Ilnie, pow. Kalisz, która wyjechała po wojnie z Niemiec Zachodnich do Brazylii. Prawdopodobnie jeszcze w Niemczech wyszła za mąż za Jana Dąbka (nazwisko z braku dokładnych informacji nieuzupełni pewne).

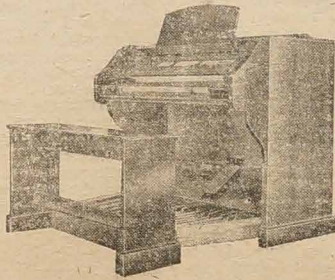

VAMOS ELEGER
DE NOVO

**THADEO
SOBOCINSKI**

O DEPUTADO QUE TRABALHOU SEMPRE EM DEFESA DOS LAVRADORES, DA PEQUENA INDUSTRIA E PEQUENO COMERCIO

**ORGANY ELEKTRONICZNE
WHINNER**

Pierwsza i jedyna fabryka organów elektronicznych w Brazylii, wytwarza instrumenty specjalnie dostosowane do naszych warunków i klimatu.

Organy WHINNER odznaczają się najwyższym poziomem wykonania technicznego i artystycznego dzięki współpracy wysoce wykwalifikowanych fachowców.

Głos organów WHINNER oddaje tradycyjne piękno najslawniejszych organów europejskich, a doskonalsze warunki techniczne zapewniają łatwą instalację i znaczną ekonomię.

Do dyspozycji modele z jedną, dwiema i trzema klawiaturami z zastosowaniem zarówno w kaplicach, kościołach i katedrach jak i w salach koncertowych, teatrach, kinach oraz w domach prywatnych.

INDÚSTRIA DE APARELHOS ELÉTRICOS
E ELETRÔNICOS

WHINNER LTDA.

São Paulo, Rua Heliotropos 127, tel. 7-5842

Papanduva

Zawiadamiamy Sza nowych Czytelników, że Agencją "LUDU" w Papanduwa jest pan Jan Karasiński. Wszelkie, więc sprawy związane z "LUDEM" uiszczenie prenumerat, nabycie Kalendarzy lub dewocjonalów, i t.p. można załatwić za jego pośrednictwem.

Redakcja i Administracja "LUDU".

AUDYCJE KULTURALNO-INFORMACYJNE POLSKO-BRAZYLIJSKIE pod kierownictwem Prof. Tadeusza Morozowicza — na falach rozgłośni Guaracá, 560 kilocikłów 535 i 7/10 m., każdej środy o godz. 20,30 (8-mej i 30 wieczór).

POSZUKIWANIE PRACY

D — Pista, rolnik, hodowca, poszukuje pracy w swoim zawodzie. Miejsce pracy: Goiania ewent. Norte-Paraná. Płaca minimalna. Wiadomość proszę kierować na "Redakcja LUD" nr. 846.

LIMPA DESINFETA REFRESCA
Bolta a carne e cura o mau halito

WĘGIEL NA ZIMĘ DO POLSKI

Dobłą wiadomość przyniosła nam firma PEKAO: cena węgla została obniżona w Polsce i tę jedyną okazję warto natychmiast wykorzystać, aby dostawa mogła być wykonana przed nadjeściem zimy.

Cena jednej tony węgla bez dostawy wynosi tylko \$ 18,00 Przy zamówieniu minimum dwóch ton PEKAO

dostarcza węgiel do domów po cenie \$ 20,00 za tonę.

Jest to poważna zniżka i sądzimy, że nikt nie zrezygnuje z okazji.

Nie czekajcie, nie zwlekajcie, zamawiajcie węgiel dla swoich najbliższych w Polsce u miejscowych przedstawicieli PEKAO lub piszcie wprost do firmy PEKAO TRADING CORPORATION, 25 Broad Street, New York 4, N. Y.

BRACO DO NORTE — MASSARANDUBA — SANTA CATARINA

**ZŁOTY JUBILEUSZ KOŚCIOŁA
MATKI BOSKIEJ RÓŻAŃCOWEJ**

1908 — 1958

NIEDZIELA, 28 WRZEŚNIA, 1958 ROKU

PROGRAM

Uroczysta Nowenna przygotowawcza w dniu 19 i 25 IX Z kazaniem i błogosławieństwem 26 27 IX. 28-IX-58 Msze św.: 7,30 świąteczna z Komunią św., O godzinie 10-tej: Suma jubileuszowa.

**INAUGURACJA NOWEJ WIEŻY I ODNOWIONEGO
KOŚCIOŁA**

Spodziewane są następujące osoby, które zostaną zaproszone:

Pierwszy proboszcz z parafii Massaranduba i zastępca Jubilat Przewielebny Ks. Józef Góral ze Zgromadzenia Księży Misjonarzy.

Przedstawiciel OO. Franciszkanów, którzy budowali Kościół: Jubilat Przewielebny Ks. Celestyn Młodzianowski O. F. M.

Przedstawiciel Kurii Biskupiej, Ks. Klemens Muziol Po południu o godz. 3-tej procesja a podczas niej przemówienia okolicznościowe w języku polskim, portugalskim i niemieckim.

KOMISJA FESTEJRÓW

Karol Narloch z żoną, — Ignacy Kazimierski z żoną, — Władysław Stolski z żoną, — Władysław Kazimierski Sen. z żoną, — Adelaida i Julia Strzałkowska, — Otto Haferman z żoną, — Franciszek Domaszak z żoną.

Księża Salezjanie: Ks. ANTONI KUCZEROWSKI S.D.B.
Ks. FELIKS ROKICKI S.D.B.

FARTUSZKI

Konfekcje z materiałów własnej Fabryki, w starych kolorach w oryginalnych deseniach dla Pań i Dzieci można nabyć w wielkim wyborze od Cr\$ 39,00 w składzie

CASA HOFFMANN

CURITIBA — RUA CLAUDINO DOS SANTOS, 52
(ANTIGA PRAÇA DA ORDEM)

DR. JAN GRABSKI

i DR. C. J. GRABSKI — Adwokaci

RUA DR. MURICI, n.º 542 — 2.º ANDAR — SALA 205
EDIFÍCIO PEDRO DEMETERCO — CURITIBA — PARANA

Paczki Do Polski **PEKAO** Pewność i Zaufanie

Najwyższy czas pomyśleć o wysyłce węgla na zimę

Wielka zniżka cen na węgiel

1 TONA WĘGLA BEZ DOSTAWY TYLKO \$ 18,00
2 TONY Z DOSTAWĄ TYLKO \$ 40,00

Zamawiajcie Natychmiast

U MIEJSCOWYCH PRZEDSTAWICIELI — LUB U NAS

PEKAO Trading Corporation

25 BROAD STREET — NEW YORK 4, N. Y.

PACZKI PEKAO DO POLSKI

Najlepszy sposób pomocy dla Rodzin i Przyjaciół w POLSCE są PACZKI PEKAO. Można przesyłać paczki żywnościowe, ubranie, obuwie, materiały do budowy domów, narzędzia, maszyny, motocykle, rowery, samochody, meble i wiele innych rzeczy.

OBECNIENIE PEKAO OFERUJE WIELKI WYBÓR LEKARSTW AMERYKANSKICH DLA POLSKI

Można również przekazywać każdą sumę na tak zwane "PACZKI DO WYBORU". Odbiorca w Polsce wybiera za te paczki przedmioty najbardziej potrzebne. Wszystkie PACZKI PEKAO są bez cła.

Prosić o katalogi ogólne i na lekarstwa.

REPRES. PEKAO Trad. Corp. New York, — H. BERGMAN, — S. Paulo, Rua Ana Cintra 295 — Apartamento 51. Tel.: 52-87-29 — BRASIL.

MINISTER SZTACHELSKI O STOSUNKU PARTII KOMUNISTYCZNEJ DO RELIGII I KOŚCIOŁA

W maju b. r. Minister Jerzy Sztachelski, pełnomocnik rządu dla spraw stosunków między Kościołem i Państwem na konferencji dla wybranej grupy prawników w Krakowie wygłosił odczyt na temat stosunku partii komunistycznej do Kościoła i religii...

jest ze środowiskiem, przede wszystkim ze środowiskiem wiejskim, bo chłop zawsze nawet w krajach gdzie panuje duży dobrobyt, stoi kulturalnie niżej, stosunkowo biorąc, od środowiska miejskiego.

pod czterema warunkami: 1) Niezbędnym elementem laicyzacji i budowy podstaw socjalizmu jest zapewnienie zupełnej wolności sumienia. Taki jest stosunek kierownictwa partii do zagadnień religijnych.

Jeżeli chodzi o ocenę stosunków między Kościołem a państwem, to ocenę tę można przedstawić w sposób następujący: nastawienie kleru do wyborów sejmowych było pozytywne. Jeżeli chodzi o wybory do rad narodowych, to było w całej rozciągłości neutralne.

Jeżeli chodzi o ocenę stosunków między Kościołem a państwem, to ocenę tę można przedstawić w sposób następujący: nastawienie kleru do wyborów sejmowych było pozytywne.

Jeżeli chodzi o ocenę stosunków między Kościołem a państwem, to ocenę tę można przedstawić w sposób następujący: nastawienie kleru do wyborów sejmowych było pozytywne.

(Dokończenie na 7-ej str.)

Eleitor Catarinense! PARA DEPUTADO ESTADUAL VOTE EM ESTANISLAU ROMANOWSKI ELE CONTINUARÁ NA DEFESA DOS INTERESSES DOS ERVATEIROS E AGRICULTORES.

powierzchnię ku światłu i słońcu. Ochocko pospiesza Bernadeta do tego miejsca. Wykonuje teraz drugą część rozkazu: urywa kilka traw i czubków ziół i pokład je.

bóstwiej obchodzą ją tylko o tyle, o ile dają jej nowe pole do okazania swej miłości i bezwzględnej oddania. Wyrzebaną w ziemi dołek wielkości miski kuchennej, dziewczyna natrafia na wilgotny grunt.

Jej twarz nie różni się niczym od codziennego wyglądu znanej im dobrze córki biedaków Soubriou. Potem kreśli się przez chwilę beznadziejnie po grocie, aby wreszcie w najdalszym jej kącie, gdzie trawa, ręka rodrapnąć ziemię i rozmasować sobie brzuch...

trzeźwe, madre głowy. Bezpieczniej i pewniej takich się trzymać. Nawet nazagorzali stronnicy Bernadety wdychają z zalem: — Kto by się spodziewał, że to takie pomysłowe stworzenie.

— Kochani ludzie! Widzicie chyba teraz, jak was się oszukuje i okłama. Niebawem wykryjemy tych filutów, którzy sobie dla zabawy umyśliłi to całe kręctwo.

MINISTER SZTACHELSKI O STOSUNKU PARTII KOMUNISTYCZNEJ DO RELIGII I KOŚCIOŁA

(Dokończenie z 6-tej str.)
Czestochońskiej po wszystkich kościołach, która ma trwać przez 9 lat. Obraz ten przywiózł Ks. Prymas z Rzymu, jako poświęcony dla katolików. Jest zrozumiałe, że katolicy przywiązują do takiego obrazu wielką wagę. Trzeba przystąpić do takiego obrazu, a o górnym kierunku odbywa się wstrętność.

Na pytania w sprawie zawieszania krzyżów w salach szkolnych Sztachelski oświadczył, że nie jest to ważna sprawa i chociaż Ks. Prymas twierdzi, że sprawa ta została uregulowana porozumieniem między Episkopatem i rządem, to jednak każdy doświadczony pedagog winien być zdolny wytłumaczyć młodzieży i rodzicom, że symbole religijne nie mają miejsca w szkołach, które choć dopuszczają naukę religii, są jednak szkołami świeckimi.

Na temat Stowarzyszenia Ateistów powiedział Sztachelski, że spełnia ono użyteczną rolę, pod warunkiem jednak by samo nie stało się czymś w rodzaju sekty antyreligijnej praktykującej nietolerancję naodwrot.

Nie wchodząc w polemikę z twierdzeniami Ministra Sztachelskiego uważamy jednak za konieczne dodać następujące uwagi:

1) Twierdzenie, że Kościół boi się tolerancji jest wprost niezrozumiałe. Wiadomo prze-

cięż, że w naszych czasach Kościół wykazuje wspaniały rozkwit w Ameryce Północnej, gdzie panuje przecież kompletna tolerancja religijna.

2) Cyfra pół miliona poronień w Polsce wydaje się przesadzona. Wedle statystyki za rok 1957 było ich około 200 tysięcy. Jest oczywistą nieprawdą, że Kościół nie wypowiedział się w tej sprawie. Wypowiedzi władz kościelnych w Polsce na ten temat są bardzo wyraźne i były głośno atakowane przez prasę komunistyczną.

3) Akademia Teologiczna na Białanach nie jest żadnym darem rządu dla Kościoła. Została ona stworzona przez t. zw. postępowych katolików, przy pomocy rządu, a wbrew woli episkopatu i Kościoła chętnie się zgodziła na jej likwidację. Jej znaczenie ostatnio jest bardzo małe.

4) Twierdzenie, że hierarchia kościelna stara się podtrzymać stan napięcia między partią i rządem z jednej strony, a społeczeństwem z drugiej jest dalekie od prawdy. Kościół stara się tylko o utrzymanie i rozwój wiary i moralności chrześcijańskiej wobec nacisku materializmu i bezbożnictwa. Sam fakt rządów partii komunistycznej w narodzie katolickim musi powodować pewne napięcia i od czynników rządowych i partyjnych zależy przede wszystkim, by napięcia to nie przybrało form społecznie groźnych. (IC).

Oticia Curitiba

Jedyna specyfikowana
IRMAOS BARBOSA LTDA.
CURITIBA
Matriz: Rua Mons. Celso, 27
Praça Zacarias, 92 (Filial)
Rua 15 de Novembro, 139
Filia w PONTA GROSSA:
Rua Augusto Ribas, 821

DR. J. ALEXANDRE DOBROWOLSKI
Lekarz chirurg — Choroby kobiece. KLINIKA OGÓLNA.
Kons.: Praça Tiradentes, 332
Rez.: Rua Treze de Maio, 879
Telefon 4-6380
Przyjmuje od 9-11 i od 3-6

DR. STANISŁAW BEMBEN — LEKARZ —

Klinika ogólna: leczy choroby kobiece, choroby żołądka, wątroby i wewnętrzne.
Kons.: Praça Zacarias, 80, 3-cie piętro, sala 306. Przyjmuje w poniedziałki, wtorki i czwartki od 9-12 i od 15,30-18,30; w środy i soboty od 16-19.
Rez.: Rua Julia da Costa, 368
CURITIBA — Telefon 4-2644

Casa Tarobá

AV. JOÃO PESSOA 111
As melhores GELADEIRAS
Consulte nossos preços e condições de pagamento

Empregado com real sucesso nas
TRAQUEOBRONQUITIS EM TODOS OS
SEUS GRAUS E SUAS MANIFESTAÇÕES
COMO SEJAM: TOSSES, CATARRÓS,
BRONQUITES E COQUELUCHE.

KLINIKA DENTYSTYCZNA DR. BONIFACIO SIELSKI

Chirurg-Dentysta
Konsultorium: Rua Marechal Floriano 489, przyjmuje we wtorki, czwartki i w sobotę od 9-12 i od 2-7 a przy Rua Jurua 200 w poniedziałki, w środy i w piątki od 2-9.

WINCENTY FLENIK
Chirurg-Dentysta
Godziny przyjęć: od 8-11 i od 2-6. Rua Voluntários da Pátria, 620 - CURITIBA

DR. ELIAS JOSÉ HANNA
Specjalista OD CHORÓB USZU, NOSA I GARDEA.
CONSULTORIO: Praça Zacarias, 36 - Ed. Santa Maria - 5º andar - Conj. 502. RESIDENCIA: R. Trajano Reis, 37 - CURITIBA. Z rana godzina naznaczona. Po południu od 14 do 18.

DR. MENDES DE ARAUJO
Leczenie bez operacji: hemoroidów, zylaków, chorób żołądkowych, niestrawności, zgagi, kieszek, wątroby, bólu kolec, ślepiej kieszki, raka, wrzodów nanogach.
Przyjmuje od 3-6. Rua Dr. Murici 439, 5-te piętro, Apt. 54. Ed. S. Lourenço - Curitiba

DR. LUDWIK RYDYGIER

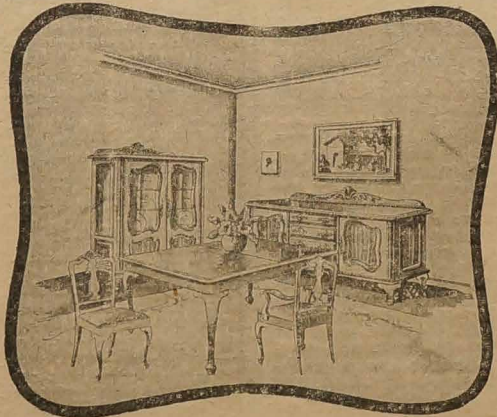
LEKARZ — Mówi po polsku.
Cztery lata praktyki w szpitalach amerykańskich. Kurs specjalizacji w New York Polyclinic Medical School and Hospital.
CHOROBY KISZKI ODCHODOWEJ, HEMOROIDY, FISTUŁY I T.P. KONSULTORIUM:
Rua José Bonifácio 110, na przeciwko Garmatry. Przyjmuje rano od 10-ej do 11,30 i po południu od 3-ej do 6-ej. Telefon 2935. Rezydencja: Rua Amazonas Marcondes, 954 - Bacacheri. Telefon 4976

Casa Cruzeiro

Sielki, Sbalqueiro & Cia.
Praça Coronel Enéas, 152
Zelastwo, naczynia, Szkło farby, oleje, pokosty, nasiona ogrodowe, artykuły na prezenty itp. — CENY NISKIE

CASA PARIS — Okazja

FABRICA DE ROUPAS FEITAS
Ubrania męskie i dla dzieci. — Suknie oraz sukienki dla dzieci. Spodnie z kaszmiru, Brimu i "Coringa" różnego rozmiaru. Daje się 20% zniżki. — Mówi się po polsku. PRAÇA TIRADENTES, 306, róg CRUZ MACHADO — CURITIBA

POLSKI SKŁAD MEBLI URBAN & CIA. LTDA.

Mebel nasze są bardzo mocne i luksusowe. Sofy-łóżka, fotele, materace sprężynowe najlepszej marki, dywany, materiały wchodzące w zakres umeblowania, dekoracje we wielkim wyborze, aby można było obsłużyć swą liczną klientelę.
Skład: RUA CARLOS DE CARVALHO, 350 — CURITIBA
Fabryka: RUA BRIGADEIRO FRANCO, 541

MOTORY "STURM" PEDZONE GAZOLINA
Baixa Rotação 2,5 HP 6HP 7HP
Motory Diesel i Elektryczne, Pompy Hidrauliczne
PEUGI - KULTYWATORY - MASZYNY DO SIANIA
PRAÇA SENADOR CORREIA 47/51
(Estação Rodoviária)
entre Rua João Negrão e Conselheiro Laurindo

RICALTA LTDA. C. P. 2575 — CURITIBA

DR. E. TEMPSKI — Lekarz

PRAKTYKOWAŁ W SZPITALACH W POLSCE
Przyjmuje od godz. 8-ej do 12-ej. Konsultorium: PRAÇA GENERAL OSÓRIO N.º 398, Piętro
Rezydencja: Ulica 7 de Setembro, 3230 — TELEFON 4-5921

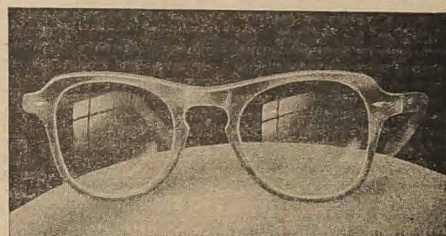
Retificadora Braspol Ltda.

Odnawiamy wszelkie typy motorów samochodowych. Robotę gwarantowaną i szybką. CENY PRZYSTĘPNE.
R. MARECHAL FLORIANO 1.773 - Fone 4-2635
CURITIBA — PARANA

BIURO ADWOKACKIE

DR. BRONISŁAW OSTOJA ROGUSKI, LUDWIK MALCZEWSKI. Załatwiają: — Sprawy cywilne, handlowe, kryminalne, robotnicze i naturalizacje. Przeprowadzają inwentarze.
PRAÇA ZACARIAS, 80 — piętro III, sala 303 (Edifício João Alfredo) — CURITIBA

A PEROLA OTICA MODERNA H. KAMINSKI & CIA.

Ślubne Obrączki, Własna Fabryka, Biżuteria, Skład Zegarmistrzowski - Okulary. RUA 15 DE NOVEMBRO, 389 - Curitiba

CASA KANIAK Zakład krawiecki

ARTYKUŁY MĘSKIE I DLA DZIECI

WYKONUJE SIĘ PIERWSZORZĘDNE UBRANIA MĘSKIE I KOSTIUMY DAMSKIE. WYBOROWE MATERIAŁY KRAJOWE I ZAGRANICZNE
CENY PRZYSTĘPNE

RUA DEZEMBARGADOR WESTFALEN, 178
TELEFON 4-6838 — CURITIBA
MÓWI SIĘ PO POLSKU — SWÓJ DO SWEGO!

ALBERTO NIGRO S. A.

IMPORTAÇÃO — COMÉRCIO — REPRESENTAÇÕES
Fundada em 1928

NARZĘDZIA DLA ROLNICTWA I WARSZTATÓW
Naczynia emalowane oraz artykuły szklane. Narkrycia, Lony dla aut ciężarowych. Rury z żelaza lanego i galwanizowane. Kafle, wanny, umywalnie i szafy, zlewy oraz inne artykuły dla instalacji.
Dostawcy materiałów dla Szpitali i Kościołów, Kolegiów i dla różnych budowli Rządowych.
Mozaiki ("Pastilhas") porcelanowe na podłogi i na ściany domów ("Fachadas"). Rury, dachówki i Zbiorniki na wodę. Koła kamienne "Esmeris" dla pił i zakładu mechanicznego oraz "Lixas" w rolkach dla różnych celów.

RUA DR. MURICI, 419
CURITIBA — CAIXA POSTAL, 480 — PARANA

ATRAMENT, FARBA DO PIECZĄTEK GUMOWYCH I METALOWYCH; ATRAMENT DO PIÓR WICZYNYCH, GUMA ARABSKA SA NAJLEPSZE I NAJEKONOMICZNIJSZE
TYLKO

MARKI TUCANO

FABRYKA PRODUKTÓW TUCANO
znajduje się przy Rua Alferes Angelo Sampaio, Nr. 987 w Kurytybie, Telefon 3552.
Fabryka TUCANO wyrabia też Atrament w Proszku, który kosztuje 4 razy taniej od jakiegobądź innego atramentu. Gwarantujemy dobroć naszego wyrobu.

"A VENCEDORA"

FRANCISZEK LACHOWSKI
CURITIBA — RUA CABRAL, 451 — TELEFON 4-6894
Największa Fabryka cukierków i karmelków w Paranie. Wyrabia cukierki malinowe, kokosowe, mleczne, cytrynowe, mleczne, gumowe itp. Towar pierwszej jakości po cenach przystępnych.

FABRICA DE TINTAS, ESMALTES E VERNIZES
CAIXA POSTAL 347 — Mówi się po polsku

Werneck & Cia. Ltda. "ROCHEDO"

DR. EDWARD ŻELAK — Adwokat

Załatwia sprawy cywilne, handlowe, kryminalne, robotnicze i naturalizacje. Przeprowadza inwentarze.
RUA EMILIANO PERNETA n° 10 - 4 piętro - Conj. 401 (Esq. Pr. Zacarias) - Edif. Quincio Cabral
Telefon 4-0278 — CURITIBA

CASA DE SAUDE

DR. MOYSÉS PACIORNIK

ODDZIAŁ DLA POŁOŻNIC I CHIRURGIA
Lekarze stale na zawołanie "de Plantão".
RUA LOURENÇO PINTO, 83
TELEFON 4-2222 — CURITIBA

DR. K. TWARDOWSKI

— LEKARZ —
KLINIKA DLA DOROSŁYCH I DLA DZIECI
Konsultorium: Av. República Argentina, 1423 (obok Farmácia Sta. Catarina), od 9 do 11 i wieczorami od 8 do 10. MIESZKANIE: R. Pasteur, 435 - Telefon 4-2804
Dojeżdża do kolonii Orleans w środy — rano

OTRZYMALIŚMY DRUT KOLCZASTY, CHMIEL, NARKRYCIA "ENCERADOS" DLA SAMOCHODÓW CIĘŻAROWYCH — SULFAT MIEDZIANY

Przedstawiciele

TODDY DO BRASIL S. A.

BENJAMIM ZILLI & CIA. LTDA.

PRAÇA CORONEL ENÉAS, 143 — CURITIBA

Ind. e Com.

Gotthard Kaesemodel Ltda.

Caixa Postal, 66 — JOINVILLE - SC.
Telegrama: KAESEMODEL - Rua Joaquim Nabuco, 170

DEPÓSITO CURITIBA
R. PRESIDENTE CARLOS CAVALCANTI, 691
Telefone 4-4184
CAIXA POSTAL 661

ADUBO

ADUBO "COMETA" Tipo "Osso" para plantação em geral. CAL e CALCAREO para neutralizar as terras ácidas. FARINHA ALIMENTICIA e OSTRÁ COMETA para criação de gado e aves. MATERIAIS AGRÍCOLAS: Pulverizadores, plantadeiras, ferramentas etc. INSECTICIDA: Gesarol, Rhodiatox, etc. FERTILIZANTES Salitre do Chile, Hiperfosfato, Cloreto de Potássio, Sulfato de Cobre, Superfosfato, etc.

ADUBO "COMETA"

A GARANTIA DAS BOAS COLHEITAS.
FABRICANTES DE ADUBOS PARA TODOS OS FINES!

A MODESTA

RUA JOSÉ BONIFÁCIO, 122
WIELKI WYBÓR OBUWIA I MATERIAŁÓW ŁOKCIOWYCH
PO CENACH BARDZO NISKICH W SKŁADZIE
JANA GŁODZIŃSKIEGO

CASA DOS PINTORES

Nowy Adres: PRAÇA OSÓRIO — EDIFÍCIO ASA — FONE 4-6460

O Milênio da História e Cultura da Polônia

(Continuação) Autores — Thadeu Krul
Wladislaw Wójcik

TRANSFORMAÇÕES ECONÔMICO - SOCIAIS NA POLÔNIA JAGIELONA

A limitação das liberdades atingiu também os moradores das cidades, aos quais, por exemplo, não era permitido adquirir terras dos nobres. Os judeus gozavam da liberdade comercial, sendo-lhes proibido entretanto vestirem-se à maneira cidadina. Esse período caracterizava-se na Polônia pela acentuada diferenciação das classes sociais, fato que influiu na exaltação dos preconceitos e no enfraquecimento da solidariedade nacional. Nas províncias polonesas ocidentais, graças à paz havida, aumentava rapidamente a prosperidade da nobreza, mas ao mesmo tempo diminuía seu patriotismo e preterindo as necessidades da nação, preocupava-se esta classe mais com o conforto pessoal. Sigismundo I, sendo um hábil diplomata, conseguiu evitar as guerras. Poucou temporariamente a Polônia da guerra com os Turcos — que já ameaçavam seriamente a Europa — assegurou-lhe paz do ocidente e da Rússia, entretanto, indispos-se internamente com a classe dos nobres em virtude das intrigas de sua esposa, Bona Sforza, que na idade avançada se tornou ávida de riquezas, passando a vender títulos reais aos magnatas, auferindo deste modo grandes rendimentos. Os magnatas poloneses adquiriram do rei, por intermédio da rainha, funções rendosas que

deixavam de exercer, tendo as arrendado a terceiros. Estas anomalias não eram bem vistas pela pequena nobreza. Após a morte do Sigismundo I, tendo a viúva acumulado imensa fortuna em jóias e outras preciosidades, regressou à Itália depois de uma desinteligência com seu filho Sigismundo Augusto. O reinado de Sigismundo I, denominado o Velho (Zygunt Stary), era todavia uma sequência do florescimento da cultura polonesa, especialmente no rumo filossófico, chamado humanismo. Este rei concedeu aos professores da Universidade de Cracóvia títulos de nobres (ano 1535), com direito de tomarem assento no Senado. Os pintores e escultores italianos da época, radicados na Polónia, costumavam retratar o Sigismundo com a coroa de louro romana na cabeça. O rei Sigismundo enviava os Poloneses mais competentes à Itália para estudos, tendo um deles, Klemens Janicki, sido afamado como poeta latino. O rei cercava-se de preferência de pessoas cultas, poetas e artistas, por isso deixou como recordação no castelo Real de Wawel em Cracóvia, inúmeras obras de arte, que serviram para adorno da residência real. No período de maior tensão da Reforma não procurou Sigismundo perseguir os

crentes de outras seitas religiosas, apesar da insistência do Papa, permitindo a seu primo Duque Alberto da Prússia tornar-se apóstata e converter-se ao luteranismo. Assim, o último Grão Mestre secularizou a Ordem dos Cavaleiros da Cruz e proclamou-se Duque hereditário da Prússia Oriental e vassallo da Polónia, prestando de joelhos perante o rei Sigismundo I, na praça de Cracóvia, o juramento de fidelidade e submissão (1525). Ao findar do século XVI a Polónia veio a ser o maior Estado da Europa, mas não pela força de conquistas. Foi o seu poder moral, o prestígio de suas leis, foram os sentimentos de liberdade e humanidade dos Poloneses que atraíram os territórios estrangeiros para sua órbita, tais como a Lituânia, Rutênia e Prússia. Enquanto que no decorrer do século XVI guerras religiosas atormentavam a Europa, na Polónia não houve em tempo algum perseguição nem inquisição, absolutismo nem despotismo. O cidadão polonês respeitava o rei como uma autoridade moral, mas não o temia. Na Polónia nunca houve sombra daquele bizantismo e servidão que existiram nas relações com os monarcas europeus. Faleceu Sigismundo I em 1548, aos 82 anos.

AGRICULTOR PARANAENSE!

OSTOJA ROGUSKI

A classe lavorista contou sempre com o trabalho e a dedicação, quer na Assembléa Legislativa do Estado, quer na Câmara dos Deputados, do deputado BRONISLAU OSTOJA ROGUSKI.

Quando deputado estadual foi autor de diversas leis que beneficiaram a classe agrícola: isenção do imposto territorial das propriedades rurais com área até 25 hectares; isenção de impostos às cooperativas; isenção do imposto das carrocinhas, etc. Defendeu intransigentemente a lavoura paranaense.

Quando deputado federal colaborou com eficiência na elaboração de leis de interesse dos lavradores, tais como: lei que criou o Serviço Social Rural; lei de concessão de auxílios às Associações Rurais; lei de financiamento dos cafés geados.

Levantou sempre a sua voz em prol das justas reivindicações dos que trabalham nas atividades rurais; conseguindo a proibição de importação de batatas para fins de comércio; pleiteando créditos para a expansão da lavoura tritícola e aquisição de máquinas agrícolas; defendendo a economia ervateira; batendo-se em defesa dos cafeicultores; reivindicando os direitos dos posseiros e dos pequenos lavradores.

Quando deputado federal conseguiu auxílios às Associações Rurais Municipais e para a Federação das Associações Rurais do Paraná, possibilitando a aquisição de sua sede própria. Beneficiou com subvenções: cooperativas agrícolas, hospitais, asilos, educandários, colégios, sociedades beneficentes, etc.

Votar agora em BRONISLAU OSTOJA ROGUSKI para deputado estadual é reconduzir à Assembléa Legislativa do Estado um homem de comprovada honestidade, de grande capacidade de trabalho, de enorme experiência política e de inigualável dedicação à causa pública.

Agricultor paranaense: o nosso candidato a deputado estadual é BRONISLAU OSTOJA ROGUSKI.

Votemos em OSTOJA ROGUSKI que já deu provas de ser o grande defensor da nossa causa!

(COMITES LAVOURISTAS PRÓ CANDIDATURA OSTOJA ROGUSKI — Araucária — Contenda — Campo Largo — Palmeira — Irati — Rebouças — Rio Azul — Malé — Paulo Frofin — S. Mateus do Sul — S. João do Triunfo — Rio Negro — S. José dos Pinhais — Laranjeiras do Sul — Cascavel).

Notícias do Brasil

★ **QUADRILHA INTERNACIONAL DE FALSÁRIOS.** — Uma quadrilha de falsários vem causando sérios prejuízos a importantes bancos brasileiros. Somente na Bahia provocou o "estouro" de dois milhões de cruzeiros, descontando os cheques falsos que a mesma distribuiu. O bando que também age no Rio de Janeiro, São Paulo e demais Estados é chefiado por um indivíduo de nome Paulo Paranhos. A polícia nacional, tomando conhecimento da quadrilha, está tomando sérias medidas para impedir a ação do bando.

★ **FOGuetES BRASILEIROS.** — Já nos anos de 1955 e 1956 foram traçados e realizados os programas de lançamento dos primeiros projéteis nacionais. Em 1955 foram lançados projéteis sem comando, que atingiram a altitude de 20.000 m., enquanto que em 1956 foram lançados projéteis dirigidos por comandos eletrônicos da categoria dos projéteis a jato simples. Em dezembro de 57, foram lançados dois foguetes, ambos da duas fases, atingindo uma altura de 30 mil metros e com velocidade superior a mil metros por

segundo. Neste ano, porém, novas experiências foram realizadas no Tijuca (Rio) com um novo tipo de foguete de 105m/m, pesando 6 quilos e alcançando 5.500 metros, com uma carga de três e meio. Todos os projéteis atingiram ao alvo — uma pequena ilha no Atlântico, a 2.300 metros da costa. Informa-se que o Exército pretende construir teleguiados trifásicos, que teriam alcance de 200 quilômetros. O foguete de 105m/m foi lançado por uma catapultada, construída com capacidade de lançar projéteis a uma distância de 30.000 metros. Com excesso das grandes potências mundiais, o Brasil é o único país que constrói tais foguetes, produzindo-os agora em série. Igualmente no Tijuca foi feita uma experiência com um novo tipo de morteiro, fabricado pelo Exército Brasileiro, de 120m/m, com alcance de 6.600 metros e podendo disparar 24 foguetes em cada carregamento. Todas as experiências foram coroadas de pleno sucesso.

★ **10 MILHÕES para os postos meteorológicos do Paraná.** — Mediante um decreto assinado pelo presidente Jus-

celino Kubitschek, foi aberto pelo Ministério da Agricultura um crédito de 10 milhões de cruzeiros, destinado à ampliação da rede de postos meteorológicos, necessários ao combate às geadas, na região cafeeira do Norte do Paraná.

★ **CALOR INSUPORTÁVEL NO RIO DE JANEIRO.** — Em consequência das explosões solares, prevê-se um verão insuportável no Rio de Janeiro, já que nestes últimos dias registrou-se uma temperatura de 35 graus à sombra e máxima de 40 graus. Uma tal temperatura só foi registrada em 1902. Informam ainda os postos meteorológicos do Rio de Janeiro, que nos últimos anos está aumentando consideravelmente a temperatura em todo o mundo, principalmente no Brasil.

★ **DELEGADOS BRASILEIROS A CONFERÊNCIA.** — Uma delegação brasileira de técnicos e cientistas foi enviada à Conferência Internacional de Energia Nuclear, a realizar-se de 1 a 13 de setembro próximo em Genebra. Os enviados brasileiros são em número de nove, inclusive os professores e peritos em energia nuclear, a saber: Marcelo Dany de Sousa Santos, Cesar Lates e José Leite Lopes. Os cientistas brasileiros apresentarão quatro trabalhos dos 27 que serão submetidos aos estudos.

BODAS DE PRATA DO "NOSSO PADRE"

O povo tem seus gostos. Às vezes são como gostos de crianças. Isso é fácil de explicar porque todos guardamos conosco alguma coisa daqueles dias felizes de pequeno. Os católicos também tem seus gostos. Eles também e de maneira especial continuam crianças. São crianças perante Deus. São-no porque Deus é Pai e ele quer crianças no Céu.

E muito natural portanto que eles sejam crianças em relação aos seus ministros. No trato para com o padre. E porisso que eles têm gostos. Gosta-se mais de um padre do que de outro. Isto é claro, deveríamos gostar de todos. Mas há padres que preferimos. Há padres que gostamos de chamar de "nossos".

Todos são nossos, porque estão a nosso serviço. Não quero dizer que não haja outra espécie de padres... Há. Existem padres que não são do povo e para o povo... Disto só podemos é lamentar! Os leitores provavelmente bem os conhecem... Eles também merecem uma atenção nossa — a oração. Deste modo também são nossos.

Mas hoje, queria dizer aos leitores, que um padre dos "nossos" está para celebrar o seu Jubileu de Prata. É o Padre João Piton. Deste padre da Congregação da Missão, que está trabalhando em Pôrto Alegre, entre os poloneses, só ouvi uma coisa: "este é nosso padre!" Assim falam os paraguaios espalhados pelas diversas casas da Congregação da Missão por este Paraná. Assim falam aqueles que foram seus alunos no Seminário Menor em Curitiba.

De fato quem conhece o Padre João, só poderá dizer a mesma coisa. Lembramo-nos muito bem daqueles anos, em que principiávamos a alargar a nossa vista para além de Araucária — aprendendo a geografia. E com toda bondade, com carinho de um pai, levava a gente até o mapa e apontava com o dedo, os distantes recantos desta nossa terra, como se brincasse...

Lembramo-nos, quando na Paróquia de Abranches, fazíamos o nosso passeio, lá estava o "nosso padre" esperando de mãos abertas e um sorriso nos lábios.

Para com os paraguaios — as suas ovelhas que dirigia e dirige para os pastos celestes — servia-se da mesma tática. A tática da bondade.

As conquistas que ele fez não os sabemos, porque o trabalho do padre não se pode medir, nem

pesar, nem contar... é um trabalho espiritual. Mas pensamos que durante esses vinte e cinco anos a sua colheita foi abundante.

A bondade do Padre João extravasou os limites prescritos para o seu cargo de pároco e professor. Ele sempre procurou levar o auxílio aos seus, por meio de organizações ou associações, quer culturais quer outras. E para isso "tinha jeito" — dizia-se.

Por mais um motivo ainda ele é "nosso padre". Não se deve esquecer que estamos no Brasil. O Padre João é polonês. Mas ele adaptou-se ao nosso modo de viver. Abraçaram-se. Porisso "é um dos nossos" — diziamos entre nós — seus alunos.

Por ocasião das Bodas de Prata de Sacerdócio agradeço-mo-Vos esta aclimação, que tantos benefícios nos tem logrado. E o nosso voto mais sincero, o voto de seus alunos de outros tempos, é que continuais "brasileiro" entre nós. Isto para exemplo nosso de que o padre é conquistador pela bondade e exemplo para aqueles missionários que futuramente venham até esta Pátria. Exemplo de aclimação e acomodação à nossa maneira: tornar-se brasileiro, para salvar brasileiros. É este o nosso voto e nosso mais sincero desejo por esta passagem.

Francisco Dranka

Para Deputado Federal

DR. HYGINO TEMPSKI
FARÁ PRESENTE A AÇÃO, O TRABALHO, A CULTURA E A HONRADEZ DA ETNIA POLONESA NA CÂMARA FEDERAL, PELA GRANDEZA DO BRASIL.

NOTÍCIAS DO MUNDO

● **QUEMOY CONTINUA SENDO BOMBARDEADA.** O Ministério da Defesa da China Nacionalista anunciou que a artilharia costeira da China Popular disparou em duas horas 50 mil granadas sobre a ilha de Quemoy, em poder dos nacionalistas. Durante esse tempo, aviões comunistas voaram constantemente sobre a ilha, sem tomar, contudo, parte no bombardeio. O sr. John Foster Dulles, Secretário de Estado norte-americano afirmou que qualquer tentativa comunista de ocupação das ilhas costeiras da China Nacionalista, Quemoy e Matsu, constituirá "uma ameaça à paz naquela região."

● **DE SOBREVAVISO** as forças norte-americanas no Japão e nas Filipinas. A 5ª Força Aérea norte-americana, com base no Japão, foi colocada de sobreaviso depois do bombardeio, feito pela China Popular à ilha de Quemoy, pertencente aos na-

cionalistas. Também as forças navais norte-americanas nas Filipinas foram colocadas de sobreaviso em virtude do aumento da tensão na região de Formosa.

● **PROSSEGUE O BOMBARDEIO CONTRA QUEMOY.** A artilharia comunista bombardeou as ilhas Quemoy pela quarta vez consecutiva dia 26 de agosto. O primeiro bombardeio registrou-se dia 23 do mesmo mês. Funcionários da China Nacionalista calculam que, entre sábado, domingo e segunda-feira, os comunistas fizeram 98 mil disparos, mantendo o ferido em Quemoy mais de 600 pessoas.

● **INFORMA-SE** oficialmente de Taipé que a maior parte da frota comunista do Mar da China Oriental movimentou-se atualmente em direção do Sul, e concentra-se ao largo da costa de Fukien, ameaçando a ilha de Matsu.

"Sessão Espírita" Em Araucária

Diante de centenas de pessoas que superlotaram o salão do Seminário, o Sr. Mueller, de Curitiba, realizou domínio último várias demonstrações de hipnotismo, em relação ao espiritismo.

O Sr. Mueller, que durante vários anos foi médium escritura, confessou que abandonou completamente o espiritismo desde que se convenceu, pelo estudo e por experiências pessoais, de sua falsidade. Declarou francamente que os fenômenos das sessões espíritas, até curas extraordinárias, podem ser realizados com todo êxito por meio de hipnose, como o tem conseguido repetidas vezes; e certos fatos, dos mais extraordinários, principalmente se realizados por pessoas (médiuns) idos aos espíritos.

de vida pouco recomendável, a tribuiu-os ao demônio, de vez que Deus não age através de pessoas moralmente dignas. Fez em seguida várias demonstrações de força hipnótica, utilizando-se de pessoas da própria assistência, deixando a todos grandemente impressionados. Um dos fenômenos, creio que poderia chamar-se de "visão à distância" (não televisão): reconhecimento de um objeto que se achava a 25 km. de distância.

O Sr. Mueller amavelmente advertiu a todos, da ilusão e engano a que ficam sujeitos as pessoas que vão às sessões espíritas, pelos fenômenos errônea ou mentrosamente atribuídos aos espíritos.